

22. Розвиток фрайчайзингу в Україні.

Катерина Порхун, Людмила Момот

Національний університет харчових технологій

Вступ. В економіці України виникли та розвиваються такі явища здійснення підприємницької діяльності, які успішно практикуються і використовуються у розвинених країнах світу. Одним з таких явищ є франчайзинг (комерційна концесія).

Необхідність франчайзингу в Україні зумовлена втратою ринків збуту багатьма вітчизняними підприємствами в умовах загострення конкуренції на внутрішніх ринках, відсутністю достатніх фінансових можливостей для запровадження нових технологій у виробництво, неконкурентоспроможністю порівняно з іноземними фірмами

Матеріали і методи. Дослідження поняття “франчайзингу” та визначення основних етапів його розвитку в Україні базується на теоретичних та прикладних наробках вітчизняних та зарубіжних науковців.

Результати. Термін “Франчайзинг” - слово англійського походження “Franchising” - переклад якого означає “право, привілеї”.

Сторона, що надає за договором фрайчайзингу та має комплекс виключних прав (франшизу) називається франчайзер – переклад з англійської мови “Franchior”. а сторона, що отримує франшизу - франчайзі- “Franchisisee”.

Франчайзинг є однією з найкращих бізнес-моделей у світі, що надає можливість успішно розвивати малий та середній бізнес (МСБ). Ринок франчайзингу тільки зароджується в Україні [1].

В 2009 році була створена Федерація Розвитку Франчайзингу України (далі ФРФУ). Ініціатором її створення була група компаній, яка зацікавлена в підтримці та розвитку малого та середнього бізнесу на Україні, інфраструктури та гостинності.

Беручи до уваги пріоритети України щодо інтеграції в Європейський Союз, головною метою діяльності ФРФУ є налагодження відносин співпраці міжнародного бізнесу з представниками влади в Україні, підприємцями та підприємствами в Україні. На сьогоднішній день ФРФУ є провідною організацією у галузі франчайзингу, гостинності та інфраструктури в Україні.

Федерація розвитку франчайзингу прогнозує у найближчі часи прихід на ринок України міжнародних операторів ринку нерухомості та найбільш відомих брендів ресторанного бізнесу.

Найбільш прибутковими залишаються компанії, що розвивають іноземні інвестиції. Найбільш динамічними з точки зору інвестицій є ринок готельного бізнесу.

Ринок ресторанного бізнесу займає найбільшу частку – біля 55% від усіх брендів, які розвивають франчайзинг в Україні. Ринок роздрібною торгівлі займає біля 35% та 10% припадає на всі інші види діяльності.

Серед українських компаній безумовним лідером є компанія “Система швидкого харчування” (FFS).

За даними експертів Федерації розвитку франчайзингу (FDF), спостерігається висока перспективність галузевого розвитку бізнесу, які, у перспективі, будуть працювати на умовах франчайзингу. Дослідження Федерації визнали, що біля 29 галузей економіки України мають досить великі перспективи для власного розвитку та залучення іноземних франшиз. Серед них, найбільш перспективним є розвиток освіти, реклами та інших послуг[1].

Висновки. Франчайзинг має перелік переваг, які дозволяють знизити операційні витрати та підвищити ефективність виробничої діяльності, що особливо важливо для України в сучасних умовах. Однак, незважаючи на таку значну кількість переваг, ринок франчайзингу має ряд проблем, що потребують вирішення. До таких проблем відносяться:

1. Необізнаність українських підприємців щодо основних принципів ведення бізнесу за умов франчайзингу.
2. Невідповідність правового регулювання франчайзингу змісту та стану розвитку комерційних відносин.
3. Незахищеність франчайз (особливо українських) у франчайзингових договорах з іноземними франчайзерами [1].

Література

1. Козицький Д. Франчайзінг як ефективна форма організації і ведення бізнесу. Довідник економіста. - 2006. - № 1 с.30-33